ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο στις δυτικές παρυφές του χωριού Μαυρομάτι Ιθώμης (Αρχαία Μεσσήνη) κτίστηκε μεταξύ των ετών 1968 και 1972. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Γεώργιος Δεσπίνης επιμελήθηκε το 1977 την αρχική έκθεση που δεν άνοιξε ποτέ για το κοινό.

Την οριστική έκθεση, που αναπτύσσεται σε τρεις αίθουσες και εγκαινιάστηκε το 2000, επιμελήθηκε ο καθηγητής Πέτρος Θέμελης. Μέσω των εκθεμάτων, επιχειρείται να δοθεί στον επισκέπτη μια σφαιρική εικόνα της ιστορικής εξέλιξης της πόλης αλλά και της σημασίας της στον αρχαίο κόσμο. Μερικά από τα πλέον εντυπωσιακά και αξιόλογα ευρήματα των ανασκαφών είναι τα αγάλματα του Ερμή, του Δορυφόρου (Θησέα), της Αρτέμιδος Λαφρίας, της Ίσιδος Πελαγίας καθώς και τα έργα του Μεσσήνιου γλύπτη Δαμοφώντος.

The Archaeological Museum at the western edge of the village of Mavromati, Ithomi (Ancient Messene) was built between 1968 and 1972. In 1977, G. Despinis, professor at the University of Thessaloniki, designed the initial exhibition that was never opened to the public.

The final exhibition supervised by professor P. Themelis was inaugurated in 2000 and occupies three rooms. The exhibits help visitors having a comprehensive picture of the history of the city and its importance in the ancient world. Some of the most impressive and valuable finds of the excavations are the statues of Hermes, Doryphoros (Spear Bearer / Theseus), Artemis Laphria, Isis Pelagia, as well as works by the Messenian sculptor Damophon.

Άγαλμα του Ερμή / Statue of Hermes

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Μπενάκη & Παπάζογλου 6, 24100 ΚΑΛΑΜΑΤΑ.

EPHORATE OF ANTIQUITIES OF MESSENIA

Benaki & Papazoglou 6, GR-24100 KALAMATA.

T (+30)2721063100, e-mail: efames@culture.gr www.efames.gr

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΕΠΙΣΗΣ / ALSO VISIT

Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας, Καλαμάτα Archaeological Museum of Messenia, Kalamata T(+30) 2721083485 http://archmusmes.culture.gr

Αρχαιολογικό Μουσείο Πύλου / Φρούριο Νιόκαστρο Pylos Archaeological Museum / Niokastro Fortress T (+30) 2723022955 http://pylosmuseum.gr

Αρχαιολογικό Μουσείο Χώρας

Chora Archaeological Museum T (+30) 2763031358

Aνάκτορο Νέστορος, Χώρα Μεσσηνίας Palace of Nestor, Chora, Messenia T (+30) 2763031437

Οχυρό συγκρότημα Τρουπάκηδων -Μούρτζινων, Καρδαμύλη

Troupakides - Mourtzinoi Fortified Complex, Kardamyli T (+30) 2721073638

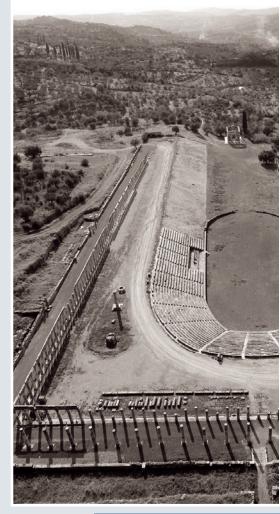
Κάστρο Μεθώνης / Castle of Methoni T (+30) 2723028758

Ανδρομονάστηρο / Andromonastero T (+30) 2724051201

© ΕΦΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ 2019 © EPHORATE OF ANTIQUITIES OF MESSENIA 2019

APXAIAMESSHNH ANCIENTMESSENE

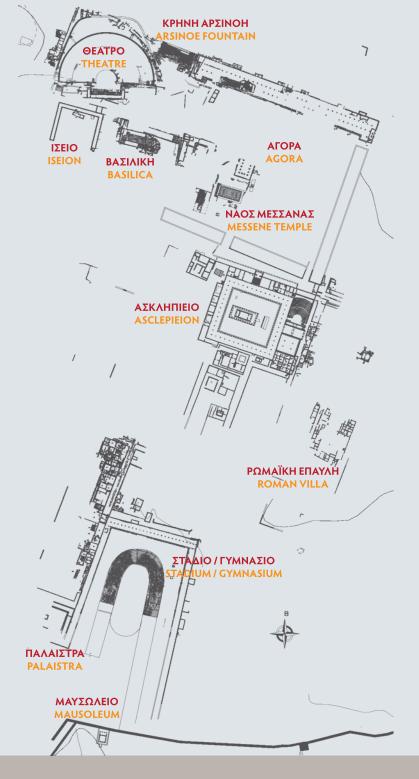
O APXAIOΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ THE ARCHAEOLOGICAL SITE AND THE MUSEUM

Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Η αρχαία Μεσσήνη ιδρύθηκε το 369 π.Χ. από τον Θηβαίο στρατηγό Επαμεινώνδα, ο οποίος έδωσε τέλος στη μακραίωνη σπαρτιατική κατοχή στη Μεσσηνία. Αναπτύχθηκε στους πρόποδες του όρους Ιθώμη, ενός φυσικού οχυρού με το ιερό του Δία Ιθωμάτα στην κορυφή και τα ιερά της Αρτέμιδος Λιμνάτιδος και της Ειλειθυίας στη νότια πλαγιά. Οικοδομήθηκε σύμφωνα με το ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα, προστατευόταν με ισχυρά οχυρωματικά τείχη συνολικού μήκους 9,5 χλμ. και άκμασε ως σπουδαίο πολιτικό, θρησκευτικό και καλλιτεχνικό κέντρο κυρίως κατά τους ελληνιστικούς και τους πρώιμους αυτοκρατορικούς χρόνους (3ος αι. π.Χ. - 1ος αι. μ.Χ.).

Πυρήνας της δημόσιας ζωής ήταν το Ασκληπιείο μαζί με τη γειτονική Αγορά. Μεταξύ των κοσμικών κτισμάτων συγκαταλέγονται το Θέατρο, το Στάδιο-Γυμνάσιο, η Κρήνη Αρσινόη, λουτρικά συγκροτήματα και αστικές ρωμαϊκές επαύλεις. Ιερά οικοδομήματα και τεμένη ήταν αφιερωμένα στη λατρεία της Αρτέμιδος, της Μεσσάνας, της Δήμητρας και των Διοσκούρων, του Διός Σωτήρος, του Ποσειδώνος. της Αφροδίτης, της Κυβέλης, του Σάραπη και της Ίσιδος αλλά και στη λατρεία ηρώων και οικιστών, όπως του Αριστομένους και του Επαμεινώνδα και των Σεβαστών Ρωμαίων αυτοκρατόρων. Μεγαλοπρεπή ταφικά μνημεία είχαν ανεγερθεί προς τιμήν ευεργετών της πόλης αλλά και πεσσόντων, που τιμήθηκαν μετά θάνατον ως ήρωες. Το Ασκληπιείο και άλλα κτήρια φιλοξενούσαν αξιόλογα έργα τέχνης, μεταξύ των οποίων ξεχώριζαν τα γλυπτά του Μεσσήνιου γλύπτη Δαμοφώντος. Πολυάριθμα ενεπίγραφα βάθρα ποικίλων αναθημάτων αποτελούν μάρτυρες της κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής ζωής της πόλης. Από τον 3ο αι. μ.Χ. η Μεσσήνη παρακμάζει και γύρω στα 360/370 μ.Χ. ενκαταλείπεται οριστικά. Η περιοχή κατοικείται εκ νέου στα Πρωτοβυζαντινά χρόνια (5ος-7ος αι. μ.Χ) έως και το 1500 μ.Χ.

Τα μνημεία της Μεσσήνης είναι γνωστά από το έργο του περιηγητή Παυσανία (2ος αι. μ.Χ.) αλλά και από τα οδοιπορικά ευρωπαίων περιηγητών (19ος αι.). Η Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία ξεκίνησε τις ανασκαφές το 1895 με τον Θεμιστοκλή Σοφούλη. Συνεχίστηκαν από τον Γεώργιο Οικονόμο (1909 και 1925), τον Αναστάσιο Ορλάνδο (1957-1974) και από τον Πέτρο Θέμελη (1987 κ.ε.). Παράλληλα, ένα εκτεταμένο αναστηλωτικό έργο έχει υλοποιηθεί από τον Π. Θέμελη και τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, μέρος του οποίου συγχρηματοδοτήθηκε από Ευρωπαϊκά Προγράμματα (Γ΄ΚΠΣ. ΕΣΠΑ 2007-2013).

THE ARCHAEOLOGICAL SITE

Ancient Messene was founded by the Theban general Epameinondas in 369 B.C. who ended the long-term Spartan occupation in Messenia. The city was developed at the foot of Mount Ithomi, a natural fortress with the sanctuaries of Zeus Ithomatas on the summit and of Artemis Limnatis and Eileithyia on the south slope. It was built according to the Hippodamian town planning system and was protected by strong fortifications of a total length of 9.5 km. The city was a prosperous political, religious and artistic center during the Hellenistic and Early Imperial times (3rd century BC - 1st century AD).

The center of the public life was the building complex of the Asclepieion along with the nearby Agora. Among the various secular buildings are the Theater, the Stadium-Gymnasium, the Arsinoe Fountain, as well as bath complexes and urban Roman villas. Sacred buildings and shrines were dedicated to the worship of Artemis, Messana, Demeter and Dioscuri, Zeus Soter, Poseidon, Aphrodite. Cybele, Serapis and Isis, but also to the worship of heroes and settlers, such as Aristomenes and Epameinondas and of the Venerable Roman emperors. Impressive grave monuments were erected in honor of benefactors of the city but also of men, who were honored as heroes after their death. The Asclepieion and other buildings were full of remarkable works of art, such as the sculptures of the Messenian sculptor Damophon. Numerous inscribed pedestals used for votive offerings witness the social, political and religious life of Messene. The city was in decline from the 3rd century A.D. onwards and was abandoned in A.D. 360/370. The area was re-inhabited in Early Byzantine times (5th-7th centuries AD) until 1500 AD.

Messene and its monuments are known from the work of the traveler Pausanias (2nd century AD) and from the testimonies of European travelers (19th century). The Archaeological Society at Athens began the excavation works at the site in 1895 with Themistocles Sophoulis. They were continued by Georgios Oikonomos (1909 and 1925), later by Anastasios Orlandos (1957-1974) and by Petros Themelis (1987 onwards). At the same time, an extensive restoration project has been implemented by P. Themelis and by the Services of the Hellenic Ministry of Culture and Sports, part of which was co-funded by European Programmes (3rd CSF, NSRF 2007-2013).

Κάτοψη και φωτογραφία εξωφύλλου:
Αρχείο Εταιρείας Μεσσηνιακών Αρχαιολογικών Σπουδών Ground plan & cover photo:
Society of Messenian Archaelogical Studies Archive